

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Mustafa ÇİFTÇİ** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ

Ağrı Milletvekili

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü dolayısıyla Anayasa ile güvence altına alınmış olan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanmak ve İstanbul'da Taksim Meydanı'na yürümek isteyen yurttaşlara yönelik kolluk müdahaleleri doğrudan işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiği görüntüler ve tanıklıklarla kamuoyuna yansımıştır. Taksim Meydanı'na yürümek isteyen yurttaşlara Beşiktaş ve Mecidiyeköy başta olmak üzere birçok noktada şiddetli polis müdahaleleri gerçekleşmiş, yüzlerce kişi kolluk tarafından şiddet uygulanarak gözaltına alınmıştır. Kamuoyunda geniş biçimde dolaşıma giren çok sayıda görüntüde;

- Bir yurttaşın yere yatırılarak boynuna baskı uygulandığı ve nefes almasının engellendiği,
- Biber gazı insan sağlığını tehlikeye atan zehirli bir kimyasalken ve doğrudan insanların yüzü hedef alınarak sıkılması hukuka aykırı iken; çok sayıda yurttaş sifra yakın mesafeden, doğrudan yüzleri hedef alınarak biber gazı sıkıldığı,
- Herhangi bir direnç göstermeyen kişilerin şiddet uygulanarak, sürüklenerek ve darp edilerek gözaltına alındığı,
- Açık zorunluluk halleri dışında her türlü kelepçe uygulamaları işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlali iken, ters kelepçenin istisnai bir tedbir olmaktan çıkarılarak yaygın ve cezalandırıcı bir yöntem olarak kullanıldığı açık biçimde görülmektedir.

Bu uygulamalar, yalnızca ölçülülük ilkesinin değil Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan işkence ve kötü muamele yasağının ve TCK 94'ün ihlalidir. Aynı zamanda bu fiillerin

işlendiği müdahalelerde, görüntülerde de görüldüğü üzere, görev alan kolluk görevlilerinin önemli bir kısmının yüzlerinin tamamen kapalı olduğu, ayırt edilebilir sicil/kask numarası taşımadığı, bu numaraların tespit edilemediği görülmektedir. Bu durum, işkence ve kötü muamele uygulayan kolluk görevlilerinin soruşturulmasını da zorlaştıran, adeta imkânsız hale getirmek için uygulanmış bir durum olarak görünmektedir. Öte yandan yüzlerce yurttaşın gözaltına alınıp büyük çoğunluğunun kısa süre içinde serbest bırakılması, gözaltı işlemlerinin cezalandırma ve caydırma amacıyla keyfi biçimde kullanılmış olduğunu da göstermektedir.

İşkence ve kötü muamele yasağı, hiçbir koşulda istisnası olmayan mutlak bir haktır. 1 Mayıs 2026 tarihinde ortaya çıkan görüntüler, bu yasağın ihlal edildiğini açıkça ortaya koymuştur. Sorumluların, emir ve talimat zincirinin ve suç işleyen kolluk görevlilerinin ortaya çıkarılması Bakanlığınızın sorumluluğudur. Anayasa ile güvence altına alınmış barışçıl gösterilere yönelik kolluk yaklaşımının, hak kullanımını engelleme ve bastırmaya dönüşme politikasından vazgeçilmelidir. Nitekim anayasal hakların kullanılması suç değildir.

Bu bağlamda;

1. Anayasal hakların kullanılması suç değilken, 1 Mayıs 2026 tarihinde yapılan gözaltıların hukuki dayanağı ve zorunluluğu nedir?
2. Kolluk kuvvetlerine, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanan yurttaşlara yönelik müdahale konusunda verilen açık talimatlar nelerdir? Bu talimatlar kimler tarafından verilmiştir?
3. Biber gazı kullanımına ilişkin mevzuatta açıkça yer alan “yakın mesafeden ve doğrudan yüz hedef alınarak kullanılmama” kuralına rağmen, bu yasağın ihlal edildiği görüntüler ve uygulayan kolluk görevlileri hakkında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır ya da başlatılacak mıdır?
4. Kamuoyunda en çok tepkiye neden olan ve Mecidiyeköy’de kaydedildiği belirtilen görüntüde, dağılmakta olan gruptaki bir kadının yüzüne, çok yakın bir mesafeden doğrudan ve keyfi bir biçimde biber gazı sıkkan kolluk görevlisi tespit edilmiş midir ya da edilecek midir? Hakkında herhangi bir işlem başlatılacak mıdır?
5. 1 Mayıs günü kullanılan kimyasal gaz miktarı nedir? Bu gazların kullanımına ilişkin emir kim tarafından verilmiştir?

6. Yere yatırılmış bir kişinin boynuna baskı uygulanması ve nefes almasının engellenmesine ilişkin görüntüler hakkında Bakanlığınızca herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? İşkence yasağını ihlal eden kolluk görevlisi tespit edilmiş midir?
7. Direnç göstermeyen yurttaşlara yönelik darp, sürükleme ve şiddet uygulandığını gösteren videolar hakkında bugüne kadar kaç kolluk görevlisi hakkında işlem yapılmıştır?
8. Müdahalelerde görev yapan kolluk görevlilerinin yüzlerini kapatmasının, sicil/kask numarası taşımamasının nedeni nedir? Buna hangi mevzuat izin vermektedir? Bu uygulama bir talimat doğrultusunda mı gerçekleştirilmiştir? Bu talimatı kim vermiştir?
9. 1 Mayıs 2026 günü yaşanan müdahalelere ilişkin olarak başlatılmış idari ve adli soruşturma var mıdır? Varsa bu soruşturmaların sayısı kaçtır? Bu soruşturmaların kaç doğrudan kötü muamele ve işkence iddialarını kapsamaktadır?
10. Gözaltı sırasında ve sonrasında kötü muameleye maruz kalındığını beyan eden başvuru sayısı kaçtır?